

LIKUTÉ SZICHOT

לקוטי שיחות

A LUBAVICSI REBBE,
MENÁCHEM M. SCHNEERSON

beszédeinek gyűjteménye

30. szám

Bálák

Próba kiadás

Chábád Lubavics Nevelési és Oktatási Egyesület

2018

5778

Fordította
Kovács Jichak rabbinövendék
Köves Slomó rabbi

Lektorálta
Oberlander Báruch rabbi
Köves Slomó rabbi

© Chábád Lubavics Egyesület
2018

Kiadó: Chábád Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület
1052 Budapest, Károly krt. 20.
Telefon/fax: (36 1) 267-5746
info@zsido.com
www.zsido.com

ISBN 978-963-7533-57-0

Megjegyzés

A főszövegben a szögletes zárójellel jelölt vagy a kisebb betűvel szedett szöveg a fordító kiegészítése.

A számmal jelölt lábjegyzetek az eredeti jiddis kiadás tükröfordításai, a betűvel jelöltek az angol fordításokban lévő lábjegyzetek, illetve a magyar fordítók és lektorok kiegészítései.

Bálák

I.

Izrael az alvó oroszlán

A száműzetés olyan, mint az alvás

1. A Bálák hetiszekaszban Bileám próféciájában a következő jövőkép fogalmazódik meg a zsidó népről: Letérdel, lehever, mint az oroszlán és mint nőtény oroszlán...¹ Egy midrási értelmezés szerint,² ezen vers a Cidkijáhu király, és a Messiás eljövetele közötti időszakra utal, összhangban azzal, hogy Cidkijáhu nemzedéke szemtanúja volt a Szentély pusztulásának (*churbán*), és ezzel együtt a *gálut*, tehát a száműzetés kezdetének. Ugyanis a *gálut*, a hetven éves babiloni száműzetés végétével, a második Szentély korszakában is folytatódott, hiszen az az időszak messze elmaradt a végső Megváltás szintjétől, az ideális spirituális állapottól, ahogyan ezt látjuk abból is, hogy a második Szentélyből öt dolog hiányzott.³

A Cidkijáhutól a Messiásig tartó időszakban tehát olyan a zsidó nép, mint a „térdelő, heverő oroszlán...”. A *Cemách cedek* kifejti,⁴ hogy itt a „fekvés” az alvóra és a fekvő betegre utal, ahogyan a héber שָׁכַב (*sácháv* – lefeküdt, ágy) kifejezés megta-

lálható a „hátradól, és elalszik;”⁵ „kanapémon az éjjeleken”⁶ illetve a „nem hal meg, de ágnak esik”⁷ idézetekben.

Izrael az alvó oroszlán

A *gálut* a testhez kapcsolódik. Tévesen gondolhatnánk azt is, hogy a lélekre is hatással van – Isten ments –, és ennek értelmében pedig a Tórának és a parancsolatoknak az aspektusaira is, amelyek a lélekkel vannak közös kötelékben. Szövegünk ezért fogalmaz úgy, hogy „letérdelt, lefeküdt”: tehát nem úgy fekszik, mint aki elvesztette minden erejét, hanem mint aki önkorlátozást gyakorol. Mint, aki felismeri korlátoltságát, és így határok közé szorítja magát. Ezért fogalmaz a vers a következőképpen: „Letérdel, lehever, mint az oroszlán és mint nőtény oroszlán...”: a nőtény oroszlán egy különleges erővel rendelkező oroszlánt jelenít meg, a *Zohár*⁸ állításának megfelelően, miszerint a nőtény oroszlán agy az oroszlánnál is nagyobb erőt jelöl.

Más szóval: még ha le is térdelt, le is fe-

¹ 4Mózes 24:9.

² Midrás *Brésit rábá* 98:7.

³ *Jomá* 21b. [A frigyszekrény a fedelével és a kerubokkal; az oltár csodálatos tüze; a *Söchiná* manifesztációja; a szent spiritusz manifesztációja valamint az *urim vötumim* életbe lépése. Más verziók szerint van némi különbözőség ezen öt dolog azonosítását illetően, lásd] Jeruzsálemi Talmud, *Mákot* 2:6. vége, *Horájet* 3:2.; Midrás *Bámidbár*

rábá 15:10. [Lásd még *Midrás Tánchumá*, *Böhá-álotchá* 6.]

⁴ *Máámár* „*Kará sácháv*” 5605. [Lásd *Or háTorá*, *Bálák* 1048. oldaltól.]

⁵ *Joná* 1:5.

⁶ *Énekek éneke* 3:1.

⁷ 2Mózes 21:18.

⁸ *Zohár* 1:237b.

küdt, az még nem jelenti azt Isten ments, hogy a világ népei uralkodhatnak Izraelen. A zsidók mindig olyanok lesznek, mint az *oroszlán* és a *nőstényoroszlán*, csak a „ki keltené fel”⁹ feladatával kell, hogy megküzdjenek. A héber *ki* szónak ebben a szövegkörnyezetben ugyanaz a jelentése, mint a „ki (mi) fedte fel ezt a titkot gyermekeimnek”¹⁰ vers kontextusában, ami pedig a „Vajha ez a szívük maradna nekik, hogy féljenek engem”¹¹ eszmiségével kapcsolódik össze, s az Örökkévalóra utal.¹² Versünkben tehát a „ki keltené fel” valójában az Örökkévalóra utal. Jelezve, hogy egyedül ő válthat meg minket a *gálut*ból, ahogy a Zsoltár-versben is olvashatjuk: „Vajha jönne Ciónból Izrael segítője...”¹³.

Ennek értelmében tehát, a népek ad-dig sem uralkodnak Izraelen – Isten ments –, amíg nem érkezik el a „ki keltené fel”. Izrael ugyanis olyan, mint egy *oroszlán* és egy *nőstény oroszlán*, más szóval senki sem uralkodhat felettük.

Az oroszlánt nem lehet megszelídíteni – a *gálutot* nem lehet megérteni

(Ezen elv a háláchában is vissza tükröződik, a *Sulchán áruch*¹⁴ szabályozásának megfelelően, nevezetesen, hogy egy

oroszlánt nem hajthatunk az igánk alá, sőt, még az is kérdés hogy egyáltalán megszelídíthetjük-e.)

Az irányadó, racionális megközelítésben tehát, a *gálut* nem értelmezhető,¹⁵ leszámítva, hogy az *oroszlán* és a *nőstény oroszlán* arra kényszerülnek, hogy letérdeljenek és lefeküdjenek az isteni rendelkezésre. Ezek alapján pedig már érthetővé válik, hogy a *gálut*nak nincs befolyása a Tórára és a parancsolatokra, amelyekről azt mondják, hogy „és Isten elmondta mindezeket az ígéket.”¹⁶

Csodák vannak, csak nem látjuk őket

2. A szokás kényszere által azonban megszoktuk a *gálut* állapotát, azt hogy „jeleinket nem láttuk.”¹⁷

(Csodák mind a mai napig történnek, csak éppenséggel „jeleinket nem láttuk”, más szóval nem vesszük észre, amikor éppen megtörténik velünk a csoda.)¹⁸

A csoda a valóságra emlékeztet

A *gálut* sötétségének tudható be az is, hogy a világot úgy érzékeljük, mint ami önmagában működik, a természet rendjének kiszolgáltatva. Maga az **עולם** (*olám*) szó is – amely világot jelent – a **העלם** (*helem vöheszter*) kifejezésre utal,

^[9] A 4Mózes 24:9-ben idézett vers követő szavak.

^[10] *Sábát* 88a.

^[11] 5Mózes 5:26.

^[12] [Lásd *Zohár* 1:3b. és 2:105a.; *Tikuné Zohár* 49:85b. és 63:94b.] Lásd *Likuté Torá*, *Bámidbár* 15a-b. oldal.

^[13] *Zsoltárok* 14:7. és 53:7. [Lásd *Likuté Torá*, *Bámidbár* 15b. a *Midrás Töhilim* 14:6-ot idézve.]

^[14] *Chosen mispát* 389:8.

^[15] Lásd Löw rabbi (*Máharál*), *Necách Jiszráél* 1., 13., 24., 31. fejezetektől, hogy a *gálut* egy mindent egybe vetve rendhagyó, természet ellenes jelenség, ennek értelmében pedig irracionális.

^[16] 2Mózes 20:1.

^[17] *Zsoltárok* 74:9. [Lásd *Midrás Töhilim* 74:3. ehhez a vershez.]

^[18] *Nidá* 31a.

amely rejtést, takarást jelent.¹⁹ Érzékeink azt az illúziót sugallják, hogy a világ irányítása alá vonja az *oroszánt* és *nöstény oroszlánt*. Ezen téveszmét elkerülendő, néha-néha, még a *gálut* idejében is olyan csodák megnyilvánulásának lehetünk szemtanúi, amelyek arra emlékeztetnek, hogy még a *gálutban* is érvényes az elv, hogy „az Örökkévaló az Isten és senki más nélküle.”²⁰ (A mi nemzedékünknek volt egy ilyen átfogó, megnyilvánult csodája például Támuz hónap 12–13. napjának az eseményei.²¹)

Bölcsseink ennek a kontextusnak megfelelően mondták, hogy „Isten eleinte az ítélet (*din*) attribútumával teremtette a világot, de látta, hogy a világ ebben a formában nem képes fennmaradni, így azt a könyörület (*ráchámim*) attribútu-

mával ötvözte.”²² A *Tánjá* második könyvében,²³ *A hit és az egység kapujában* az Álter rebbe kifejti, hogy a „könyörület attribútumának” megnyilvánulása nem más, mint az istenség megnyilvánulása, az igazak, és a csodák által a Tórában.

A csodák túlnőnek a megszokott mértékeken, a világ korlátain, és meghaladják az általunk ismert természeti normákat, így általuk akár saját szemünkkel is láthatjuk, hogy „a birtoknak gazdája és gondozója van.”²⁴

Fenti elvek tudatosítása, folytonos szem előtt tartása vezethet el minket arra a felismerésre, hogy a zsidó nép mindig megmarad *oroszlánnak és nöstényoroszlánnak*. Más szóval, a lélek, Tóra és a micvák sosem lesznek alávetve a *gálutnak*.

(5716–1956. Támuz 12. szichájából)

¹⁹ [Széfer hábáhir 8. (10.); Tikuné Zohár 42:82a. Lásd még Pszáchim 50a.] Likuté Torá, Slách 37d. oldal. Széfer háamáámárim 5710, 116. oldal.

^[20] 5Mózes 4:35.

^[21] Lásd még később, Jud-bét – jud-gimel Támuz 12–13

²² Rási idézetében az 1Mózes 1:1-hez. [Lásd Brésit rábá 12:15; és Torá slémá, Brésit 1. fejezet 209. bekezdés valamint 2. fejezet 82. bekezdés.]

²³ 5. fejezet.

^[24] Lásd Brésit rábá 39:1; Lekách tov az 1Mózes 12:1-hez.

II.

Hitelesség a pedigrével szemben

Bileám és Ámálék névmisztikája

3. A misztikus szövegekben az áll,²⁵ hogy Bileám és Ámálék között van egy kölcsönös kötelék. Erre utal az is, hogy ha a kettejük nevét egymás alá írjuk, még pedig olyan formában, hogy בלעם (Bileám) neve van felül, és közvetlen alatta עמלק (Ámálék) neve, akkor Bileám nevének első két betűjét (ב *bét*, ל *lámed*) Ámálék nevének első két betűjével (ע *ájin*, מ *mem*) összeolvasva a Bileám nevet kapjuk. Amikor pedig Bileám nevének utolsó két betűjét olvassuk egybe Ámálék nevének utolsó két betűjével, az Ámálék nevet kapjuk.

ע	ם	ל	ב
ע	ל	מ	א

Bileám és Ámálék *klipájától* az Isten szereteten (*áhává*) és Isten félelmen (*jirá*) keresztül szabadulhatunk meg. A szeretetnek és a félelemnek ugyanis, hasonló az egymáshoz való viszonyulása mint Bileámnak és Ámáléknek. Amikor hasonlóan egymás alá írjuk ezt a két szót, felülre a *jirát*, alulra pedig az *áhává*t akkor a következőt látjuk: a יראה (*jirá*) első két betűjét (י *jud*, ר *rés*) kombinálva az אהבה (*áhává*) első két betűjével (א *álef*,

ה *hé*) a *jirá* szót kapjuk, míg az utolsó két betűjét kombinálva az *áhává* szó utolsó két betűjével, az *áhává* szót olvassuk ki.

א	ה	ר	י
א	ה	ה	א

Bileám és Ámálék**– a tolakodó rokonok**

Fentiek jelentőségét az alábbiakban értehetjük meg:

Ámálék azért viselhetett háborút Izrael ellen, mert Ézsautól származott. Ámálék azzal érvelt, hogy ő is Izsák dédunokája, és Ábrahám ükunokája, más szóval ő is ugyanúgy jogosult arra, hogy a Tórához és a szentséghez kapcsolódó dolgokról hallathassa hangját.

Ha csak egy kis rést is hagyunk, hogy azon Ámálék beférközzön, akkor helyet adunk annak a fogalomnak, amit úgy nevezünk, hogy „ismeri Mesterét, és szándékosan lázad fel ellene”.²⁶ Ámálék pedig valóban e szerint is cselekedett.²⁷

Hasonlóképpen Bileámmal. A Talmud azt tanítja, hogy Bileám Lábán leszármazottja volt.²⁸ Lábán úgy érvelt, hogy „a lányok az én lányaim, a fiúk az én fiaim... és mindent amit látsz az enyém!”²⁹ Más szóval, ő is kötődött a zsidósághoz, mivel

²⁵ Lásd az osztropoli Simson rabbi, *Likuté Sosá-nim*. [Lásd még *Zohár* 3:194a. és 281b.; valamint *uo.* 1:25a.]

²⁶ Lásd *Szifrá*, *Böchukotáj* 3. fejezet, 2. párasá.

²⁷ Lásd *Zohár* 2:65a. [„Nem hagyhatunk helyet a gonoszoknak, s még kevésbé a cselekedetünkökből

fakadó azon dolgoknak, amelyekért nem tudunk felelősséget vállalni.” A folytatásban megjegyzi, hogy Ámálék támadását Izrael helytelen viselkedésének a következményeként tudhatjuk be.]

²⁸ *Szánhedrin* 105a.

²⁹ *1Mózes* 31:43.

Izrael egész háza az ő lányaitól származott.

Nem a pedigré, hanem a hitelesség számít

Az eddig taglaltak egy erkölcsi tanítással szolgálnak valamennyi nemzedék számára. Megeshet, hogy jön valaki, aki a Tórával és a parancsolatokkal ellentétes dolgokat hirdet. Hitelességének igazolására pedig bizonyítványt mutat arról, hogy ő Izsák dédunokája, és Ábrahám ükunokája. Sőt! Talán azzal áll majd elő, hogy ő az őse mindazoknak, akiktől Izrael egész háza származik.

Az ilyeneknek mégis világosan kell az értésükre adnunk: „Nekünk bizony senkink sincs mennyei Atyánkon kívül!” Egyetlen kritériumunk a Tóra, legyen szó bármiről! Sem a pedigré, sem bármi ahhoz hasonló számunkra nem meghatározó. Kizárólag a Tóra jelenti a mércét: bármi ami a Tórával egyezik, az rendben van. Azonban minden olyan, ami ellenkezik a Tórával, jöjjön az akár Bileámtól, akár Ámáléktól, elfogadhatatlan. Ugyanis önmagában az, hogy ellenkezik a Tórával, azt bizonyítja, hogy nincs abban semmi a számunkra.

Isten félelem és szeretet dönt a dilemmáinkban

Amikor arról döntünk, hogy egy javaslat egyezik-e a Tórával vagy sem, alapvető fontossággal bír a következők szem előtt tartása: amikor a gőg és a fennhéjázás

állapotában vagyunk, nem tudhatjuk, hogy egy másik ember javaslatát, vagy döntvényét azért nem fogadjuk el, mert az a Tóra ellenében van, vagy inkább azért, mert az egónk ellen szól.

Ezért kell Isten szolgálatunknak, az Isten szereteten és Isten félelmen nyugodnia, még pedig olyan sorrendben, hogy először a félelem érzése kell áthassa Isten-szolgálatunkat, s csak ezt követően a szeretetét, annak megfelelően, mint amikor a két kifejezést a feljebb taglaltaknak megfelelő módon kombináljuk. Ezzel egybecsengően írja a *Tánjá*, hogy „a félelem jelenti az Isten szolgálat kezdetét, annak magvát és gyökerét.”³⁰

Isten félelem és szeretet a fegyver Bileám és Ámálék ellen

A *Tánjá Chinuch kátán* nevű része tanítja,³¹ hogy a tevéleges parancsolatok gyökeréül az Isten szeretete, míg a tiltó parancsolatok gyökeréül az Isten félelem szolgál.³² Sőt! Ezek valójában a *chinuch*nak, tehát az oktatásnak képezik a tárgyát, s mint ilyet a gyermekbe kell nevelni. Ez azt jelenti, hogy még abba is bele kell nevelni Isten szeretetét és félelmét, aki még nem teljesedett ki kognitív értelemben (s mindenki tudja magáról, hogy milyen valós aktuális helyzete ebben a tekintetben).

Az olyan attitűd, amelynek alapját Isten szeretete és félelme adja, eleve kizárja annak a lehetőségét, hogy Ámálék hatása alá kerüljünk – mind azzal a ténnyel

³⁰ *Tánjá*, 41. fejezet.

^[31] *Tánjá*, Bevezetés A hit és az egység kapujához.

^[32] Lásd a Maimonidész *Misna kommentárja Az atyák bölcs tanításai* 1:3-hoz; Náchmánidész a 2Mózes 20:8-hoz; *Tánjá*, 4. fejezet.

együtt, hogy Ámálék Ábrahámnak és Izsáknak a leszármazottja – vagy hogy Bileám befolyásától szenvedjünk – mind azzal a ténnyel együtt, hogy „még nem emelkedett fel Izraelben Mózeshez hasonló próféta;³³ habár Izraelben nem, de a népek között igen, név szerint Bileám.”³⁴

(És ez az analógia még akkor is megállja a helyét, ha tudjuk, hogy a *Szifri* a király szakácsához hasonlítja Bileámot.³⁵)

Ez még a legegyszerűbb zsidókra is érvényes: amikor követjük az Isten szolgálatban az először a félelem, és csak azután a szeretet sorrendjét, Bileám és Ámálék sem lesznek képesek hatni ránk.

^[33] 5Mózes 31:10.

³⁴ *Szifré, Bráchá* 357. bekezdés vége; Midrás *Bámidbár rábá* 14:20.; *Zohár* 2:21b.; és számos más forrás.

^[35] Bileámot a király séfjéhez hasonlítják, aki tisztában van a királyi konyha magán kiadásaival. Mózes olyan mint a király egy előkelő minisztere, aki nem ismerős ezekben a részletekben. Lásd még *Lekách tov* ehhez a vershez.

III.

Hogyan ne húzzon le a fizikai világ cselekvése

Lábán érve és unokája,

Bileám ellenérve

4. Bileám [többek közt] a következőt mondja próféciájában: „a szirt fokáról látom őt, a dombokról szemlélem.”³⁶ Ebben az idézetben a „szirt” szó az ősapákra utal, a „domb” pedig az ősanákra.³⁷ Ez analóg a „Hallga, barátom ímhol, jön, szökdel a szirteken, ugrándozik a *dombokon*”³⁸ verssel.

Támuz 12-i beszédünkben említettük, hogy Bileám Lábán leszármazottja volt.³⁹ A Tóra úgy utal rá, mint „Bileám, Beór fia.”⁴⁰ Beórt Lábánnal azonosítjuk,⁴¹ s ennek értelmében Bileám Lábán fia volt; vagy Beórt Lábán fiaként azonosítjuk,⁴² s ez esetben Bileámot Lábán unokájaként. Lábán pedig azt mondta: „A leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim...!”⁴³ Ezen érvelést pedig csakis azzal lehetett semlegesíteni, hogy Lábán egyik leszármazottja mondja ki: „a szirt fokáról látom őt, a dombokról szemlélem” – a „szirt” pedig az ősapákra, a „dombok” pedig az ősanákra utal.

Ezek alapján azonban úgy tűnik, hogy valóban van némi alapja Lábán azon kifogásának, hogy „a leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim”, Amennyiben ez ugyanis teljesen alaptalan lenne, a

Tórában nem kerülne említésre, és arra se lenne szükség, hogy Bileám, azaz Lábán leszármazottja érvénytelenítse ezt a panaszt.

A lélek küldetése „piszkos munka”

5. Felvetődik a kérdés, hogy vajon mi a jelentősége Lábán azon érvelésének, hogy „a leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim”?

Amikor a lélek leszáll a fizikai testbe, az anyagi dolgokban kezd részt vállalni. Persze, mindezt azért teszi, hogy az anyagot finomítsa, s felemelje. Mindazon által, „aki mocskos emberrel elegyedik harcba, maga is szükségképpen piszkos lesz.”⁴⁴ Valójában, ez a küzdelem csak egy nagyon rövid ideig tart, – „rövid pillanatra elhagyatalak”⁴⁵ – s utána rögtön ki is szabadulunk belőle. Ennek dacára azonban, ez idő alatt, legyen szó akár csak egy másodpercről, a fizikai és anyagi dolgokban kell részt vállaljunk, más szóval az istenségtől elkülönülten.

A józan ész nem engedné, hogy elszakadjunk Istentől

(Az istenségtől való bármi nemű elkülönülést – Isten mentsen tőle –, még ha

^[36] 4Mózes 23:9.

^[37] Midrás Bámidbár rábá 20:19.

^[38] Énekek éneke 2:8. [Lásd Ros hásaná 11a.]

^[39] Szánhedrin 105a.

^[40] 4Mózes 22:5.

^[41] Szánhedrin 105a.

^[42] Zohár 1:166b.; Midrás Tánchumá, Bálák 12.

^[43] 1Mózes 31:43.

^[44] Tánjá 28. fejezet. Lásd ott szintén 8. fejezet.

^[45] Jesájá 54:7.

csak rövid is, az „ostobaság szelleme”⁴⁶ idézi elő. Az ostobaság ezen szelleme nélkül, az istenségtől nem lehetne különválni, még rövid időre sem. Részből azért nem, mert isteni intellektusunk nem engedné, részből pedig azért, mert józan eszünk sem tenné ezt lehetővé. Ugyanis akár csak egy pillanatnyi lankadás is, helyrehozhatatlan veszteségeket eredményez [az Istentől való elszakadásban]. Kiváltképp azért, mert ennek a pillanatnak létezik egy az időt meghaladó aspektusa is, ahogy azt a *Tánjá*⁴⁷ is részletesen kifejti.)

Lábán érvelése: Ha kis ideig is, de a fizikai világ fiaj vagyok

Sőt! A jelen idejű elszakadás, a jövőben is hatást gyakorol ránk. Ugyanis, ahogy azt a *Tánjá* is mondta, ha most teret hagyunk magunknak az istenségtől való elszakadásra, azon feltevéssel, hogy azt később majd helyre hozzuk, akkor az azzal esettel egyenértékű, mint „amikor valaki azt mondja, hogy *most vétkezek, de majd később megbánom*, az ilyennek pedig nem adatik meg a lehetőség a valódi megbánásra.”⁴⁸ Az ilyen vétkek végső helyrehozása különleges erőfeszítést igényel.⁴⁹

Ezek alapján pedig érhetővé válik Lábán érvelése: „A leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim.” Mivel a fizikai világban való működésre vagyunk hivatottak,

a fizikai valóságban kell éljünk, ennek értelmében pedig akár hogy is, de Istentől elkülönülten kell lennünk, legalább arra az időre, amikor éppen az adott fizikai dologgal kell hogy foglalkozunk; és mint feljebb mondtuk, még ennek a rövid időnek is maradandó hatása lesz ránk. Ebben áll tehát Lábán érvelése.

Válasz Lábánnak:

A célt nem tévesztjük szem elől

Azonban az igazság az, hogy ez az érv nem helytálló. Ha ugyanis végső célunkat nem tévesztjük szem elől, jelesül azt, hogy Istennek hajlékot teremtsünk a mi alanti, fizikai világunkban,⁵⁰ akkor még ha ideiglenesen alantasabb, fizikai és anyagi dolgokkal foglalkozunk is, mivel az isteni szándék teljesítése érdekében tesszük, tetteink nem alászállást, hanem felemelkedést eredményeznek. Sőt! Ez olyannyira igaz, hogy még Bileám, „a vak szemű”⁵¹ (aki Lábán leszármazottja volt) maga is látta, hogy „a szirt fokáról látom őt, a dombokról szemlélem.”

Anyagi elfoglaltságaink nem kell, hogy „bepiszkoljanak”

6. Fentiek mind aktualitással bírnak Isten-szolgálatunkra vonatkozólag.

Helytállónak tűnik azon érvelés, hogy azon tény fényében, hogy a lelkünk fizikai testbe szállt alá, még a Tóra szerint is részt kell vállalnunk a világ fizikai jellegű

[46] „Egészen addig senki sem vétkezik, amíg az ostobaság szelleme beléje nem költözik”; *Szotá* 3a. Lásd *Tánjá* 19. és 24. fejezetek.

⁴⁷ *Tánjá* 25. fejezet.

⁴⁸ *Jomá* 85b.

[49] *Tánjá* 25. fejezet.

⁵⁰ *Midrás Tánchumá, Nászo* 16. [Lásd még korábban, *Slách* 36. lábjegyzet.]

[51] *4Mózes* 24:3.; lásd ott Rási.

dolgaiban. A velünk egy fedél alatt élők szükségleteinek a biztosítása például parancsolat számunkra, tehát kötelességünk.⁵² Ennek fényében pedig mindannyiunk kötelessége, hogy felkészítsük magunkat az ilyen jellegű tevékenységekre, s megtegyük az ahhoz szükséges előkészületeket.

Sőt! Maga a haszid filozófia fejt ki, hogy „megáld majd az Örökkévaló, a te Istened mindenben, amit teszel,”⁵³ más szóval az isteni áldás csakis az emberi oldalról történő kezdeményezés eszközeiben és azok által fogan meg, illetve azokon keresztül. A felső világok csillagzatának „ruhái” (csatornai) nem elégségesek: a fizikai világ eszközeit is befogadó edényekké kell tennünk.

Minden az isteni küldetés jegyében kell, hogy történjen

Ennek értelmében pedig, annak ellenére, hogy minden evilági tevékenységünket az Isten-szolgálat céljának szenteljük – hiszen éppen a hétköznapi elfoglaltságaink teszik lehetővé Tóra tanulásunknak, és a parancsolatok megtartásának a fokozását – mindennek dacára, illetően elfoglaltságaink átmeneti idejére, éppen úgy

merülünk el a fizikaiságban, mint ahogy azt egy nem-zsidó teszi, Isten ments.

Rá kell ébredjünk, hogy fenti érvelés Lábán érvelése: „a leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim”. Az érvelés lényege, hogy a zsidók anyagi jellegű involválódása Lábánhoz tartozik.

Az Ősatyák alázata és a mindent átfogó isteni küldetés

A valóság azonban az, hogy „a szirt fokáról látom őt, a dombokról szemlélem.” Ahogy részletesen kifejtettük Támuз hónap 12–13. napjának a *szichájában*⁵⁴, hogy amikor kilépünk a Tórának és az imának a környezetéből egy új, addig ismeretlen helyre, hogy evilági dolgokkal foglalkozzunk, akkor védőkorlátokat kell képeznünk magunk körül. Az „új házhoz”⁵⁵ emelt ezen védőkorlát segít majd folyamatosan átérezni, hogy az anyagi jellegű elfoglaltságaink mögött is isteni küldetés áll.⁵⁶ Ez pedig azt eredményezi, hogy „a szirt fokáról látom őt, a dombokról szemlélem”: ugyanis az ősapák és az ősanák, minden elfoglaltságukban olyanok voltak, mint Isten szekere. Ez ugyanúgy érvényes mindenkire, aki éppen egy parancsolatot hajt végre, a „min-

⁵² Lásd *Kötubot* 49b-től. [Sulchán áruch, *Even háezer* 69–73. fejezet.]

⁵³ 5Mózes 15:18. [Lásd *Szifré*, *Röé* 123. bekezdés, és *Lekách tov* ehhez a vershez: „Azt gondolnám, hogy az áldás akkor is jön, amikor az ember éppen semmittevő, a Szentírás ezen félreértést elkerülendő mondja, »mindenben, amit teszel!«.”] Lásd *Kuntresz umáján* 19. fejezettől elszörtan. [Lásd még *Likuté szichot – Smot, Vájákhél* 3. fejezet.]

⁵⁴ *Likuté szichot – Dvárim, Ki técé-B.*

⁵⁵ „Ha új házat építesz, helyezz korlátot tetődre...” (5Mózes 22:8.) – a hivatkozási szöveg ezen szöveghez.

⁵⁶ Lásd *Mídrás Brésit rábá* 47:6. Ezen kifejezés az isteni akaratnak való totális alázatot jelzi, amikor a földi dolgoktól minden szervükben elszakadtak, „egyedül és szilárdan az isteni akaratot szolgálva”; *Tánjá* 23. fejezet és *uo.* 34. fejezet eleje. Lásd még korábban, *Slách* 15. bekezdés, és ott 93–95. lábjegyzetek.

den újtájdiban ismerd meg őt⁵⁷ elv szem előtt tartásával.

Ugyanez az elv, a Tórára vonatkozólag is érvényes, mivel azt is az emberi értelem és felfogó készség segítségével tanuljuk: még a Tóra tanulás esetében is szükségünk van bizonyos védőkorlátok alkalmazására. (Mint ahogy az már hosszabban kifejtésre került az előbb említett *szichában*), fontos, hogy az 50. kapu⁵⁸ eszmeisége is megjelenjen, hogy „a pontot a palotával kössük össze”⁵⁹: a „pont”, azaz a zsidóság veleje, központi magját akkor is érzékelnünk kell, amikor az emberi értelemünkkel és felfogókészségünkkel viszonyulunk a környezetünkhez. Más szóval a kognitív intelligencia

alkalmazása során is emlékeznünk kell arra, hogy nem minden felfogható ésszel, léteznek az értelem fölötti értékek is.

Ez általában véve azt jelenti, hogy az isteni szándéknak minden tettünkben kifejezésre kell jutnia, legyen az földi jellegű elfoglaltság a szó szoros értelemben, vagy Tóra tanulásunk, amihez emberi értelmünkkel viszonyulunk. Ha ezt szem előtt tartva járunk el, az eleve ki fogja zárni a spirituális zuhanás lehetőségét, még magának az ilyen jellegű tevékenységeknek az idejére is. Sőt! Ez valójában, előnnyel, felemelkedéssel fog jární, mert ezen elfoglaltságban, az isteni szándék fog kifejezésre jutni.

(5716–1956. *Bálák hetiszakasz szombatjának szichájából*)

⁵⁷ *Példabeszédek* 3:6. [az ember valamennyi elfoglaltságára utalva, beleértve az olyan földi jellegű dolgokat is mint az evés, alvás, üzlet, stb.; lásd Maimonidész, *Az emberi magatartás szabályai* 3:2–3.]

^[57] „A *binának* ötven kapuja teremtetett a világban” – *Ros hásaná* 21b. Az ötvenedik kapu a legemelkedettebb, ami a *biná* végső esszenciáját jeleníti meg.

^[59] A *Zohár* által használt kifejezés (*Zohár* 1:6a. és 15a-tól; stb.) a *chochmá* (bölcesség; a „pont”, amely a bölcesség forrását és magvát jelenti) és a *biná* (értelem; a „palota”, tehát a *chochmá* kiterjedt állapota, amikor az már teljesen kifejlődött, és elérte végső állapotát) közti kapcsolatra utal. Lásd *Mystical Concepts in Chassadism* 3. fejezet 4. bekezdés.

TARTALOMJEGYZÉK

Bálák

I. Izrael az alvó oroszlán	3
II. Hitelesség a pedigrével szemben	6
III. Hogyan ne húzzon le a fizikai világ cselekvése	9

Kiadványunk próbakiadás.
Amennyiben megjegyzésük, javaslatuk van,
az alábbi elérhetőségeken várjuk azokat:
Telefon: +36 1 268 0183
E-mail: szichot@zsido.com